

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De superstitiosis quibusdam casibus

Heinrich <von Gorkum>

[Esslingen], nicht nach 1473

Incipit Tractatus de superstitiosis quibusdam casibus / compilatus in alma universitate studij Coloniensis per venerabilem magistrum Heinricum de Gorihem sacre theologie professorem eximium

[urn:nbn:de:bsz:31-309500](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-309500)

Incipit tractatus de supersticiosis
quibusdā casib⁹ opilat⁹ in alma
vniuersitate studij Coloniens⁹ p
venabilem mgrm Henricū de
Goribem sacre theo. p̄fessoꝝ
eximium.

In lectōne nouissima vestris me obligauit dile
ctōmib⁹ r̄nsuz quibusdā mibi p̄ntatis casibus
supersticiōis ritū scernētib⁹. q̄s absoluendo siml
repetere intendo. Gratia autē dicendoz p̄mie
tendū est tanq̄m p̄ncipiū sequentiū. ⁊ est beati
Aug. 21. de ci. dei. ⁊ doctoris sancti i scda scde
q̄omb⁹ 94. 96. 9A. **N**oies p̄ctm̄ omittunt.
quicqd agūt demonum auxilio ul' p̄silio p aliq̄
pacta cū eis mita tacita ul' exp̄ssa. **N**oc autēz
stingit quotienscūq̄ hoīes i suis opatōib⁹ ex
falsa ⁊ vana opione ad aliqd tēdūt. **F**alsa vō
⁊ vana ē oīs opio. qua quis ex aliq̄b⁹ medijs
mitē obtinere aliquē effectū qui ex eis nō ē na:
tus puenire. **V**erbi gr̄a. aliq̄s icus ad pugnā
stans i biuiō ⁊ p̄sidans motū seu volatū auuū
⁊ garzitus aut q̄scūq̄ gest⁹ eaz pōt ex eis cō
iectare sup dispōne fuēa aeris q̄ ad sezeritatē

vel pluuiam tranquillitatem seu tempestatem. **N**am
corpora brutorum animalium subiacent dispositioni
corporum celestium. et ideo nichil prohibet aliquas
eorum operationes esse quorundam fuerunt signa. in
quantum conformantur instinctui celesti. et sic quando
conuicula frequenter exocitat. est argumentum
fuisse pluuiam. **S**i dicto modo stans. estimet ex si-
gnis autem potest sibi per unam uiam ambulandum quam per
aliam. uel quam pugnando obtinebit uictoriam. talis opi-
nio falsa est et uana quia extendit motus et uoces a
uiuum ad ea que nullo modo ad ipsas aues pertinet et que-
ritur argumentorum per medium per quod homini non potest. **A**c per hoc
demonstratio per petitorum hominis se occulte ingerunt
ad cooperandum et sibi quoddam pactum occultum hominis
cum demone. **U**el si quis scribat cedula litteris notis
et eam mittat scienti legere dictam scripturam. potest ipse
scribens ex hoc habere effectum sequi ut alii suam mentem
manifestet. **S**i per aliquam cedula insignitam nominibus
ignotis et per caract. insolitos credat animam aliam
licet in suum amorem. talis opinio est falsa et frivola et
succedit demoni licentiam se immiscendi. ac per hoc fit a-
ctio illi. et superstitio. **D**ari modo licet nauem uolenti per-
transire mare aduere dispositio celi ut predictum
super dispositione maris quo ad tranquillam. uel tempe-

¶ Si ceteris paribus eligat potius unam horam
vel diem quam aliam. Aut si velit ex premissis signis
concludere aliquod infortunium ex occursum aliquorum
hominum supra mare. vult eorum aliquid consequi per
media ex quibus consequi non potest. ac per hoc illicitis
intendit. Fit igitur ut demones se immisceant
et fit homo superstitiosus et sic de alijs. Ratio
autem predictorum haec est. quia aduersarius noster
dyabolus intendit incessanter perditionem hominum
et sic studet inducere in errores salutis generis
humani nocivos quoscunque sibi permittitur. Haec
autem promissio sibi conceditur ex demerito eius
qui vanis et illicitis seu falsis insistit aut super-
stitiosis vacat. ad frivola se conuertendo quae
admodum in exemplis praemissis et similibus.
Quo tanquam principali promisso respondendum est casus
sibi oblati per aliquas rationes.

¶ Prima propositio.

Cereis in die purificationis benedictis. in die agathe dum pagum missarum solennia inscribere haec
verba. Oremus sanctam spon. etc. ac per hoc intendere
sequi libatorum incendij. habendo solam fiduciam ad dei
honorum et beate Agathe. et ex eorum pietate auxilium
expectando non videtur illicitum neque superstitiosum.

*Quisquis in q[ua]rta
in p[ar]te m[on]di v[er]it[ate]m
h[ab]et in s[an]c[t]o
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni
f[er]re d[omi]ni d[omi]ni*

Nec p[ro]p[ter] q[uo]d **M**ax diuina bonitas volens sanctos
suos tanq[ua]m carissimos a[n]i[m]as i[n] honore h[er]i distri-
buit eis diuersa dona ad d[omi]nos effect[us] i[n] subue-
nien[do]z s[ed] varias neccitates ho[m]i[n]u[m] occurrētes. q[ui]e
ex talib[us] a[n]i[m]is alliciat ad sc[ola]r[um] suoz venatōem
Sic em̄ legiē q[uo]d de[us] frequēte[m] opat[ur] d[omi]na miras-
cula circa reliq[ua]s sc[ola]r[um] & in eoz apparitōib[us]
Nec derogat pietati alios & alios sc[ola]r[os] institu-
tos esse tanq[ua]m p[ro]nos circa alios & alios mor-
bos. ut alia & alia ho[m]i[n]u[m] vota / ut sc[ola]r[us] antho[n]i[us]
circa mēbroz icendia / sc[ola]r[us] corneli[us] circa mor-
bū caducū. Teste aut[em] doctore sc[ola]r[um] licitū ē por-
tare circa collū reliq[ua]s sc[ola]r[um] & ex fiducia dei
& ip[s]oz sc[ola]r[um] & tali venatōne ampli[us] pie p[ro]su-
mere de ip[s]oz auxilio. Et sic dicit[ur] i[n] decre. 26.
q. 6. q[uo]d licitū est penes se h[ab]ere cedulas conscri-
ptas simbolo aut orōne d[omi]nica ut t[em]p[or]e creator
oim honore[us] de[us]. Regiē aut[em] q[uo]d ad emendatōez
b[ea]t[is] iurg[is]. Agathe. angel[us] i[n] tabul[is] lapidis scri-
psit illa v[er]ba O[mn]i t[em]p[or]e sc[ola]r[um] spon. ho. d. & pa. li.
Regiē secundo q[uo]d paganoz multitudo fugien-
ad sepulcrum virginis. tulerunt velum eius
stra ignem. ut p[ro]baret d[omi]n[us] q[uo]d a picul[is] m[er]i-
t[is] d[omi]ni meritis **A**gathe. martiris sue eos liberaret

Si igitur ad reuerentiā diuini officij dū missarū
solēnia celebrantē scribantē p̄dicta v̄ba s̄m̄ mo-
dificatōz put dicit p̄p̄o. nō iudeēt ī aliq̄ omitti
aliq̄ suspiciōis nota. cū ex miracul̄ p̄uis assua-
gat anim⁹ ad pie p̄sumendū solatōz virgīs
ip̄i⁹ veneratōne assūpta q̄i quodā incessore.

S̄c̄da p̄posito.

**Credere ip̄a v̄ba sic scripta habere eoi⁹p̄o in-
tra se v̄tutem v̄niuersaliter p̄seruandi contra
incendium. ⁊ ex tali op̄ione p̄cedere ad aliq̄s
op̄atōnes. est oīno illicitū ⁊ suspiciōsū.**

**Nec p̄p̄o apparet ex p̄ncipio p̄libato. Nā s̄m̄
p̄h̄m p̄zimo p̄libet. Voces ⁊ scripture vsq̄ ad
hoc subiacēt humane potestati q̄ p̄ eas tanq̄z
p̄ signa possumus conceptus nostros explica-
re. Q̄ si ex eis vigore potestatis eis collate a
nobis. attemptem⁹ aliq̄d ampli⁹ expetere seu
extorq̄re. stat q̄ aliq̄d obtinē q̄rimus p̄ illō p̄
q̄d non est natū h̄ri ⁊ p̄ oīs ex falsa op̄ione ⁊
vana p̄cedentes. equalenter paciscimur cū de-
monib⁹. Est autē notū q̄ hui⁹mōi v̄ba ex tali
scriptōne nō accipiūt aliq̄m v̄tutem ex diuina
institutōe eis. coessentialē ad talē effectū. quē
admodū v̄bis sacramentalib⁹ collata ē v̄tus ad**

effectus sacramentales proficiendos. **V**n̄ frivolum est
dicere ip̄is v̄b̄ inesse talem virtutem intrinsecam
sic herba h̄z virtutē p̄p̄am ad aliquē effectū nat̄
ēalē sue forme p̄p̄onata. **D**eterea q̄ dicitur
danē. nō danē q̄buscūq; neq; cū obfuatione sed
fm̄ arbitriū sp̄s. s. fm̄ illō 1. **C**or. 12. **A**lij q̄dē
daē p̄ sp̄m sc̄z fm̄ sap̄ie 2̄c. **E**t postea subdit.
Nec oīa op̄aē vn̄ atq; idem sp̄s diuidens sin
gul̄ put̄ vult. **N**on ē igit̄ ymaginandū q̄ in
different̄ oīb; candel̄ & semp̄ illo die & eadem
missar̄ hora p̄ferat̄ a deo regularit̄ tal̄ vt̄ im
manens. cui⁹ ē p̄ suare edificia ab incendijs.
quīpmō s̄ tales obfuationes studiose inuehunt
doctores. **N**ā & ip̄e ap̄ls **S**al. 2. di. **O**bfua
tis tempa dies & horas & ānos vbi p̄tin⁹ sub
iungit̄. **T**imeo forte ne sine causā laborauerim
Ex hac radice glo. **G**uillhelmi su p̄ loco p̄alle
gato in decretis ait s̄ quosdā portātes sup̄ se
quedā breuia videlicet. **Q**uicunq; portauit sup̄
per se istud breue nō piclitabiē sic ul̄ sic. aut il
lud bonū ul̄ illō sibi p̄tinget. **V**bi p̄nter subdit
Procul dubio reprobandum est nec portans
dum **S**cribuntur enim quedam breuia cū quis
busdā verbis sanctis & caracterib; aliquibus.

ex quibz quorundam error credit illis cedulis
in esse virtutem ad tales effectus consequendos. s;
totum est vanū ad talem intentōez.

Propositō. iij.

Deferre ad ecclesiā scapulas porcinas ut ali-
as escas aut pocula. hac intentōne ut sup eas
fiat diuī noīs inuocatō & p quasdā certas ora-
tiones bñdīcō. deinde eis vti reuerenti⁹ & in
pncipio s̄mestionis ex intentōne p̄circūstantō
nata. neq; illi utū videt̄ neq; supsticiosum.

Nec ppō p̄. **N**ā dīc̄ ap̄t̄s i. Cor. iij. Nichil
ē reiciendū qđ cum gr̄azactōne accipiē. Cām
statim subiungens ait. sanctificat̄ em̄ p vbum
dei & oratōnem. **V**nde **N**icolaus de lira am-
plius dicit. q; sicut aq̄ benedicta confert ad de-
lendum venialia. pari modo cibo vbo dei sanc-
tificatus valeat contra pct̄a venialia. **Q**uē
admodū igit̄ indubitanter laudabile ē p̄mittere
re bñdīcōz pncipijs prandioz & quarūcunq;
s̄mestionum p oratōnes p̄cipuas. similē iude-
tur s̄mendabile ut quadam vniuersali benedi-
ctōne p determinatas orōnes huic rei ppicias
sanctificent̄ simul & semel vlt̄aalia ex diuersis
domibz illata ne mīster ecclesiē grauetur per

lingtas domos discursēdo. **¶** Vñ hostie pacifice
p oblatōz consecrabant. deinde ī tres ptes distri
buebant. qz vna icendebat ad honorē dei. alia
ps erat sacerdotis. tertia erat offerentiū ⁊ ea
vestebant ī eadē loco ul ī irēm tanq̄ cibo con
crato ut habet leuit. 1. **¶** Quic etiā attestat cō
suetudo valde vniuersal ī diuersis dyocesisbus
vbi spē alie circa festū pasce ob ruerentiā gīca
tōis spūal cibi consecrant alia estulenta. q̄^o ocu
patō magis assidua sit circa ciboz sūptōem ⁊
oīa picipēt qndā spūalitatē sic etiā ea consecrāt
q̄ defuiūt eua. sacra. ut altare. vasa. mape.

¶ Propositō iij.

¶ Scdē obfuantie practica si eo mō fiat q̄ expo
sita est. est illicita. vana. ⁊ supsticiosa.

¶ Nec ppō apparz ex pīncipio ī capite h^o matie
pmissio. **¶** Nā ea sūt vana ⁊ illicita q̄ ex fca fan
tasia alie^o pcedūt s̄m quā p̄tendim^o aliqd̄ ose
qui p aliq̄ media tanq̄ p cās ex q̄bo tal effect^o
n̄ ē nat^o pueire. **¶** Sic aut accidit ī practica h^o
scdē obfuantie. **¶** Dicit em̄ q̄ in penali septiana
ponunt scapule porcine ad altaria. ul̄ iccludūt
in altaribz ⁊ legunt sup ea quatuor passioes. iij
eua. scz ī die pal. fe. 3. fe. 2. ⁊ bo. fe. 6. sequētibz

q̄b̄ sic ledis. crediē q̄ h̄ mōi scapul ac q̄raē v̄
t̄ tal. q̄ cruces facte d̄ craneis illaz scaplaz
hēant v̄tutē p̄suandi hoīes a p̄ctis maris. ⁊
ab inimicis corp̄alibz scz raptoribz ⁊ ab oībz in
fortunjs. **N**āc aut̄ practica esse sup̄sticiōsā ui
dere facile ē discursēt̄ p̄ ei⁹ p̄ctas. **U**nde ip̄a
crucis signacka p̄nt̄ p̄fidari vno mō. put̄ sūt q̄
dā forme artificiales. cozpoz aut̄ artifi. forme
p̄cedūt ex p̄ceptōe artificis ⁊ cū nichil aliud
sint q̄ p̄p̄o ordo ⁊ figura ut dicit̄ 1. phicoz. ii
p̄nt̄ h̄re nat̄alē v̄tutē ad agend̄. **I**nde ē etiā q̄
cozpoz artificialia ex ip̄ressiōe celestiu cozpm
nullā v̄tutē sortunt̄ inq̄ntū sūt artificialia. sed
solū fm̄ materiā nat̄alē. p̄t̄ qd̄ Aug. x. de ci.
dei reprobat porphiriuz quendā ponentem q̄
quzdā ymagines sub certis p̄stellatōibz faber̄
te rōne figure p̄seq̄renē sibi v̄tutē cū rebz q̄z
forēt ymagines. **N**on igiē cruces fm̄ q̄ sūt q̄
dā forme artificiales sortūt̄ aliq̄ v̄tutem. **S**i
vero crux p̄fidereē in rōne signi v̄e crucis sic
p̄dicat̄ sue v̄tutis p̄coniū p̄tra p̄tates sp̄uales
nequicie ī celestibz s; tūc nō refert̄ ī q̄ materia
sit tale signum. **N**eq̄ ex lectura alic⁹ euāgelij
sibi p̄fertur v̄tus quā habuit ex hora passiōis

De cruce

*(no m̄) m̄ d̄ d̄ d̄
R̄m̄. Aug. de ci.
de cruce*

Neq̄ ip̄i cruci sic facte inest aliqua virtus p̄
manens quēadmodum magneti inest virtus at:
t̄ actiua ferri. q̄ius ob reuerentiā vere crucis
immo vere potius ip̄ius crucifixi & intuitu d̄
uotionis fidelium deus interdum mira p̄ signum
crucis opatur. **S**icut em̄ securi non inest vt̄
p̄manens ip̄i⁹ artis nisi q̄n̄ artifex actu mouet
securim. sic neq̄ sacramentis neq̄ reliquijs ne
q̄ signo crucis aut vb̄is inest vtus in actu nisi
motus summi artificis ad illos effectus ad quos
determinate sūt tunc sp̄aliter scurzat. **R**ursus
nec ip̄a lectō passionū est instituta ad p̄ferendū
talem vtutem contra quecunq̄ picula. **V**elle
iḡit̄ v̄ba sacra extendere ad vtutem que neq̄
immediate a xp̄o ip̄is est collata neq̄ p̄ auctori
tatem eccl̄ie est suspiciosū & vanū. **S**ic enim
quidā p̄si⁹ putabat v̄ba p̄secratōis eucaristie
posse sanare **R**egem. eo q̄ transsubant panē
ī corp̄o xp̄i. nō attendens hui⁹ mōi v̄ba ad cer
tum effectū esse determinata ex vtute p̄ m̄strum
ecclesie a deo collata. **R**elinquē iḡit̄ fr̄uoluz
esse. q̄ rōne lectōis dictōz euāgelioz adueiat
crucis signaculū tūc factis. quedā v̄muerfal̄ vt̄
tus que eis intrinseretur & p̄ quā inexistentez

Alm p[ro]p[ri]a sua p[ro]p[ri]a reg[is]. p[ro]p[ri]a am[er]ic[an]o[rum] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

¶ p[er]manentē eor[um] portatō liberet indifferēter
ab oī piculo. Non em̄ deus cōtulit rebo sacris
quicquid & quātum potuit s; quantum placuit.
velle autē ad ulterioza eas extorq[ue]re est extra
ordinem diuinitus institutū exorbitare.

¶ Propositō. v.

In aliquib[us] cedul[is] scribere nomīa triū regum
& collo suspendere ob reuēntiam dei & ip[so]r[um] re-
gum & eor[um] fiducia sperare auxiliū. nō est illi-
citurū. Credere autem ip[s]is verbis scriptis in-
esse aliquam v̄tutem sanandi qualibet ifirmi-
tates. est vanū & supsticiosum.

**Nec p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o s[er]u[er]im[er] supradictis. Nā ob re-
uerentiā dei & scōr[um] licz portare in collo r̄liq[ua]s
scōr[um]. euange. o[ra]z dn̄icaz & s̄ilia. & ob reuerē-
tiā in tali portatōne exhibitā. piū ē fiduciā cō-
cipe de adiutorio dei & scōr[um]. Sed qz ip[s]is verb[is]
nec a deo neq[ue] ab ecclesia q̄i ex auctoritate dei
ē collata v̄tus sanatiua. si quis p[er] talia Verba
intendat p[ro]fēq[ue] quascūq[ue] sanitates. talis ex falsa
ōpione p[re]cedit. & fit stractus q̄dam tacit[us] cū
antiq[ua] aduersario cū q̄ semp nob[is] bellū ē idicū &
nulli[us] societatis pactū igiē. Et pari mō r̄nderi
posset ad obseruantā scriptar[um] q̄bo scribitur.**

Autum fecit dñs ex spūto. Et hiesus autem
p̄ mediu[m] illoꝝ ibat. **V**erū quia diligenter ob
seruant ibi tempus ⁊ horam scribendi suspitō
satis apparens est q̄ opinant̄ illis v̄bis tūc ac //
quiri aliq̄m v̄tutem sp̄ciale[m] que opatur esse
ctus p̄ eos affectatos. **Q**uo contra p̄ suos paz
stozes deberent informari ne talibꝫ fantaſijs
fiduciā adhiberent eo q̄ essent friuole ⁊ a ma
lignis spiritibꝫ p̄curate qui sub specie boni no
uerūt versutiam suam palliare. ⁊ diuersis laz
queis animū non resistentē implicare igit̄ ar:

Propositō vj.

In die palmarū cruces facere iux̄ tenorem q̄r
te obſuante. p̄mitus sup̄sticiosū est. p̄cedens
ex ludificata mente.

Nec p̄pō patet. qz licet possit pie interptans
do p̄cedi q̄ tales cruces ob reuerentiā dei ⁊
sue amarissime passiōis ad sui memoriā pone
rent̄ in agris ⁊ s̄cipe fidutiā p̄seruatiōis ex
diuino munere gratuite exhibito. tñ credere q̄
ip̄is crucibꝫ inq̄ntum sic ⁊ tali tempe p̄positis
insit v̄tus p̄ quā p̄seruent segetes s̄ grandies
⁊ tempestates. **I**n peris aut bursa delate p̄e
seruent suos portatores ab aura mala ⁊ alijs

tempestatibz ē ex eis velle psequi effect⁹ q̄ ex eis
nō sūt nati h̄ri ⁊ q̄ nō sūt sui officij. Vñ sic ī re
bus nat̄alibz diuina sapiā p̄fixit rebz determinatā
v̄tutē ad determinatos effect⁹. ⁊ ad tales licitū
est applicare tales v̄tutes. ⁊ nō amplius exten
dere. pari mō eadē ip̄a diuina sapiā d̄terminatā
v̄tutē īposuit mysticis rebz ⁊ fm tales v̄tutes
licz p̄cedere. āpli⁹ aut̄ extendere. p̄cedit ex fā
tastica op̄ione mentū ludicatorz ex dyaboli
ca illusiōe. Verbi gr̄a. missa ordiata ē ī memo
riā passiōis xp̄i p̄ferēs uinū ⁊ defūctis p̄ r̄la
xatōe culpe ⁊ īpetratōe gr̄e. Si q̄s aut̄ uolēs
eā vltari⁹ trahere credat sibi inesse v̄tutē ad
sanandū eḡtudīes corpales. aut ad fructuum
v̄btates tanq̄ ex v̄tute ī missa ex̄n̄te. cū illud
nō sit officij missę neq̄ tal̄ v̄t⁹ collata legitur
missę. incurrit sic credēs uiciū sup̄sticōis. p̄ce
dēs ex fā op̄ione. ymo abutens rebz diuinis.
Et enim cum homines sint variāz affectiōnū.
⁊ indeterminatas habeant fantasias notoriū est
q̄ sequi tales credulitates est a rebus diuinis
auferre ordinē diuine sapiē que in omnibz h̄ac
obseruat regulam. q̄ indidit rebz a se factis
determinatas uirtutes ad determinatos effect⁹

Fiunt autem misse ad impetrandū p̄memoza
tos effectus. non quidem quasi ip̄is missis cre
dat̄ indita v̄tus talium effectū. sed ob reue
rentiam dei ⁊ sc̄toꝝ. ex fiducia ip̄oꝝ sperādo
auxiliū. put nouerūt oꝝruere ad salutem ami
maz nostraz igit̄.

C Propositō vij.

C Diuerfas foze obseruantias sup̄sticiosas in di
uersis locis mirandum nō est pensatis eoꝝ ori
ginalibz radicibz.

C Nec p̄o apparz. Nam ōstat xp̄ianum p̄m
p̄cessisse ex gentili quōdam p̄lo q̄ ydolatrie
dedit⁹ fuit plen⁹ ritibz sup̄sticiosis. Et q̄uis
p̄dicatō euangelica ydolatriā expulit ⁊ alios
erroꝝes directē s̄ fidē obuantes. tñ fex ei⁹ nō
fuit ad liquidū exinamita q̄n r̄manerēt quedā
reliq̄e. variaꝝ obfuaatōm sic apparet exp̄sse in
obfuantijs c̄ca nouulumū ⁊ dieꝝ egyptiacaz
⁊ put m̄lti nolūt ī die lune aliq̄d nouū op⁹ in
choare ul̄ tunicā nouā īduere ⁊ sic de alijs di
uerf̄ ritibz ī diuerf̄ terris. Preterea hoīes ne
gligendo bona sp̄ualia imoderate inherēt boīf
corpaliibz circa p̄a corpa ⁊ res ext̄iores. p̄t
quod nimia sollicitudīe semp somniant media

puemiendi ad ea que diligunt. **S**athanas igitur
ex demeritis talium hominum nouit se transfigurare
in angelum lucis. accipiens promissionem sub specie pie-
tatis fallendi homines sic supercuriosos generando
fantasiam. quod diuina uerba et alia mystica propter id
ad quod diuinitus ordinantur habeant uirtutes ad ta-
les effectus que uolunt in affectibus eorum. **I**ngert
enim se demon affectibus sic inordinatis. ac pro hoc
sibi quodammodo subditis ut multipliciter eos variis
erroribus illaquet. **N**ec obstat quod in principio in
talibus obsecrationibus aliquid uerum homines ex parte sunt
quia cum homines incipiunt huiusmodi obsecrationibus
animum suum implicare multa secundum huiusmodi obsecrationes
eueniunt per deceptionem demonum. ut quodammodo obse-
crationibus homines implicati curiosiores fiant. et sese
magis inserant multiplicibus laqueis perniciosi erro-
ris ut Aug. di. 2. d. doc. christiana. **U**n et **Ray.**
allegat aug. di. quod sepe ex promissionibus obsecrationibus
talium inueniuntur accidere ex dei promissione ut illi
qui hoc audiunt et uident. probentur in quali fide sint
apud deum. **I**n cuius testimonium dicitur deutro.
13. **S**i surrexerit in medio tui propheta. aut qui
somnia se iudisse dicat et praedixerit signum atque
portentum et euenit quod locus est et dixerit tibi

locutus

Eamus et sequimur deos alienos quos ignoras
et seruiamus eis. non audias verba prophete illius aut
somnia toris: quia temptat vos dominus deus vester
ut palam faciat utrum diligas eum in toto corde
et in tota anima vestra. Ecce sententiam memoriam
dignam. Certum est quod homines magnam trahunt ar-
gumentum ex hoc quia per tales observationes
pluries comptum est ita euenisse: et nichilominus
fides adhibenda non est. Tum quia nonnunquam ad
probationem fidei deus talia fieri permittit. Tum
quia nonnunquam vanis affectionibus hominum demon-
oculte se ingerit illaqueando eos perniciosis erro-
ribus ut allegatum est igitur 2c.

Propositio viij.

Obfuantia pro baptismi fieri in aliquibus locis potest
ociosa prima fronte dici quod illicita. et potest esse
pie interpretatio.

Nec pro primo. Nam in aliquibus locis pro baptismi per
baptizans portat corpus christi in pixide. et inde
recipit unam hostiam. leuans eam duobus digi-
tis ut patrum videant hostiam. postea abluat il-
los digitos aqua. et illam ablutioem dat infan-
tulo baptizato ut bibat eam. qui tamen nondum
bibere potest. Dicit igitur pro primo aspectu

tal' obſuantia videt' ocioſa qz nō videt' alic' vti-
litatis. ſ; nō videt' illicita q̄i aliqd' malū contineat
atq; prohibētū. qz nō dat' niſi pura aq̄ puero. q̄ ſi
bibat ul' nō bibat. nichil refert. eſt em̄ quaſi ali-
qd' indr̄ns. Et qz bap̄s eſt ianua ſacram̄toꝝ ⁊
regnatiois ſpūal' introit' p̄ quē fit adaptatio
ad eucaristię ſacram̄tū. forſitan ad illi' ſignifi-
catō; tal' obſuantia potuit eſſe i'troducta. Ita
qz ſi ego eſſem paſtoꝝ i' aliq' tali loco vbi ex an-
tiquo talis cōſuetudo inoluiff; ego abſq; ſerui-
pulo meiſm̄ cōtemparem niſi aliqd' aliud emer-
geret q̄ ad p̄ns poſſum conſiderare.

Propoſitō viii.

Circa p̄dictas obſuatōes i'formand' ē p̄p̄us
ne illas faciat ſimila intentōe. qz ſi nolit ab im-
pia intentōe ſuſcedere. nichilo; tal' rit' exter-
minari debet penali executōe nec hoc eſt rectā
deuotōz tollere. ul' adim' ſcandalū p̄bere.

Nec p̄p̄o appaz; qz mlti ex ignorantia peccāt
parati ſe ſubmittere i'formatōi ſuoꝝ ſupioꝝ.
Et ideo tales tanq̄ bñ ſanabiles p̄ i'formatōes
ſimplicē reuocant' ad viā rectā. Si vō inuiti
uelit p̄p̄s ſuo ſenſui nec cōſiſtere ab intentōe ſup-
ſtitiōſa. necē erit vti acriozī medicina ut morbo

cureſ & nō inualeſcat. Nec ſub diſſimulatōne
eſt tranſeundum ī his que ſcernūt xp̄iamā re-
ligionem. Modus autē ī p̄ticulari p̄cedendi ī pu-
nitōne taliū poti⁹ ad iura p̄tinet q̄ ad theolo-
giam. Et q̄ nullus anim⁹ inordinatus mereſ
dici deuotus cū deuotō ſit ad⁹ religiois. q̄n̄s ē
q̄ tales errozes p̄ncipioſos eradicare. nō eſt tol-
lere rectam & veram deuotōz. Vñ in omī ſacri-
ficō legis p̄ceptū eſt vt ſal apponāſ. quo ſigni-
ficaſ diſcretō debita in cultu diuīo. Et phibe-
baſ mel offerri p̄pter ydolatriam & infidelīū ri-
tum ne vlla fieret p̄p̄ti dei cū infidelib⁹ q̄n̄o ut
patet leuī. 2. Et ex eodem apparet. q̄ phiben-
tes tales ſuſpicōneſ nō ſuſcitant exñte ip̄oz
aliq̄d ſcandalum. Si autē p̄raui accipiant oc-
caſionem ſcandali p̄pter hoc veritas religiois
nō debet p̄termitti exemplo ſaluatozis qui non
ceſſauit docere veritatem q̄z phariſei ſcan-
dalizabant vtz Matth. 14. igiē 2r.

Explicit Tractat⁹ de ſuſpicōnis
quibuſdam caſib⁹.